

Tisková zpráva

Důvěra stranickým představitelům – září 2017

- ⊙ Mezi představiteli parlamentních stran v září 2017 občané nejčastěji vyjadřovali důvěru Martinovi Stropnickému (43 %), nejvyšší podíl nedůvěřujících byl zaznamenán v případě Miroslava Kalouska (81 %).
- ⊙ V porovnání s dubnem či únorem 2017 mírně vzrostla důvěra či poklesla nedůvěra k Martinu Stropnickému, Tomiu Okamurovi, Vojtěchu Filipovi a Jiřímu Dolejšovi.
- ⊙ Pokles důvěry či vzestup podílu nedůvěřujících v porovnání s dubnem či únorem 2017 byl zaznamenán v případě Lubomíra Zaorálka, Andreje Babiše, Pavla Bělobrádka, Petra Fialy, Marka Ženíška, Petra Vokřála, Jana Bartoška, Alexandry Udženiji, Jiřího Miholy, Heleny Langšádlové a Miroslava Lidinského.
- ⊙ V případě Jana Faltýnka byl oproti dubnu 2017 zaznamenán souběžně nárůst podílu důvěřujících i nedůvěřujících, naopak méně dotázaných uvádělo, že tohoto politika neznají.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586

CVVM Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i., v zářijovém šetření zjišťovalo, zda dotázaní důvěřují vybraným politikům (viz tabulky 1 a 2).¹ Předložený seznam obsahoval jména 26 čelných představitelů stran zastoupených v Poslanecké sněmovně PČR. Do výzkumu byli zařazeni politici s formálně nejvyššími stranickými funkcemi, tj. všichni předsedové stran a také vybraní místopředsedové.

Jak ukazují výsledky v tabulce 1, mezi zkoumanými představiteli politických stran se relativně nejvyšší důvěře těší místopředseda hnutí ANO a současný ministr obrany Martin Stropnický, jemuž důvěru v šetření vyjádřilo 43 % dotázaných při pouze nevýznamně nižším podílu nedůvěry (41 %). Tím se stal zároveň jediným ze zkoumaných představitelů politických stran, u něhož nedůvěra statisticky významně nepřevážila nad podílem důvěry, respektive u něhož důvěra nad nedůvěrou dokonce nepatrně (o 2 procentní body) převažovala, i když v podstatě oba podíly byly statisticky vyrovnané. U všech ostatních představitelů stran zařazených do výzkumu nedůvěra více či méně výrazně převyšuje důvěru.

Na druhém místě z hlediska výše podílu důvěry se umístil předseda hnutí SPD Tomio Okamura jemuž důvěřují téměř dvě pětiny (39 %) občanů, zatímco necelá polovina (49 %) mu nedůvěřuje. Na třetím místě s nepatrným odstupem figuruje předseda hnutí ANO Andrej Babiš, jemuž důvěřuje 37 % občanů, zatímco 56 % mu nedůvěřuje. S poměrně velkým odstupem pak následuje skupina politiků s podílem důvěry okolo jedné čtvrtiny a podílem nedůvěřujících pohybujícím se v širokém rozmezí od zhruba jedné třetiny do více než jedné poloviny. V této skupině jsou místopředseda a volební lídr ČSSD a zároveň současný ministr zahraničí Lubomír Zaorálek (26 % důvěřuje, 56 % nedůvěřuje), místopředsedkyně ČSSD a ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová-Tominová (25 % : 35 %), první místopředseda KDU-ČSL a ministr zemědělství Marian Jurečka (24 % : 37 %), statutární místopředseda ČSSD a ministr vnitra Milan Chovanec (24 % : 52 %), předseda KDU-ČSL a místopředseda vlády pro vědu a výzkum Pavel Bělobrádek (23 % : 54 %), místopředseda hnutí ANO a předseda poslaneckého klubu ANO Jaroslav Faltýnek (22 % : 44 %) a předseda KSČM a místopředseda Poslanecké sněmovny Vojtěch Filip (22 % : 48 %). S podílem důvěry těsně pod hranici jedné pětiny následují místopředseda ČSSD a předseda Poslanecké sněmovny Jan Hamáček (19 % : 32 %), místopředseda KSČM Jiří Dolejš (19 % : 43 %), předseda hnutí STAN Petr Gazdík (17 % : 39 %), místopředseda TOP 09 Leoš Heger (17 % : 39 %), předseda ODS Petr Fiala (16 % : 49 %), místopředsedkyně hnutí ANO a hejtmanka Středočeského kraje Jaroslava Pokorná Jermanová (15 % : 27 %) a místopředseda KDU-ČSL a ministr kultury Daniel Herman (15 % : 42 %).

¹ Otázka: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi, prosím, řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

S desetinou či ještě nižším podílem důvěřujících pak následují předseda TOP 09 Miroslav Kalousek (10 % : 81 %), místopředseda hnutí ANO Petr Vokřál (8 % : 22 %), první místopředseda TOP 09 Marek Ženíšek (7 % : 27 %), místopředseda ODS Martin Kupka (6 % : 21 %), místopředseda KDU-ČSL a místopředseda Poslanecké sněmovny Jan Bartošek (6 % : 26 %), místopředsedkyně TOP 09 Helena Langšádlová (6 % : 26 %), místopředseda KDU-ČSL a předseda poslaneckého klubu KDU-ČSL Jiří Mihola (5 % : 22 %), předseda hnutí Úsvit – Národní koalice Miroslav Lidinský (4 % : 16 %) a první místopředsedkyně ODS Alexandra Udženija (4 % : 29 %). V této skupině se přitom s výjimkou Miroslava Kalouska vyskytují vesměs představitelé politických stran, které polovina a více občanů nezná.

Tabulka 1: Vyjádření důvěry či nedůvěry politikům – srovnání (v %)

	Důvěra +/- proti poslednímu šetření*	Nedůvěra +/- proti poslednímu šetření*	Nezná	Neví	Index 09/17 ** Důvěra/nedůvěra
Stropnický Martin	43 (+4)	41 (-4)	3	13	2
Okamura	39 (+4)	49 (-4)	3	9	-10
Babiš	37 (-6)	56 (+7)	1	6	-19
Zaorálek	26 (-7)	56 (+7)	6	12	-30
Marksová-Tominová	25	35	26	14	-10
Jurečka	24	37	22	17	-13
Chovanec	24	52	10	14	-28
Bělobrádek	23 (-6)	54 (+5)	11	12	-31
Faltýnek	22 (+5)	44 (+9)	19	15	-22
Filip	22	48 (-4)	17	13	-26
Hamáček	19	32	31	18	-13
Dolejš	19	43 (-4)	22	16	-24
Gazdík	17	39	28	16	-22
Heger	17	39	29	15	-22
Fiala	16	49 (+5)	21	14	-33
Pokorná Jermanová	15	27	40	18	-12
Herman	15	42	29	14	-27
Kalousek	10	81	3	6	-71
Vokřál	8	22 (+6)	55	15	-14
Ženíšek	7	27 (+7)	49	17	-20
Kupka	6	21	57	16	-15
Bartošek	6	26 (+7)	51	17	-20
Langšádlová	6	26 (+4)	53	15	-20
Mihola	5	22 (+6)	58	15	-17
Lidinský	4	16 (+4)	67	13	-12
Udženija	4	29 (+9)	54	13	-25

*Uvádíme pouze statisticky významné rozdíly ve srovnání s posledním šetřením důvěry u příslušného politika, tj. více než +/- 3 %.

** Rozdíl kladných a záporných odpovědí v aktuálním (zářijovém) šetření.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 14. 9. 2017, 970 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud jde o to, kterým politikům lidé nejvíce nedůvěřují, jednoznačně v čele v tomto ohledu stojí předseda TOP 09 Miroslav Kalousek, u něhož se podíl nedůvěry dlouhodobě pohybuje na úrovni čtyř pětín (viz tabulku 2b). Více než polovina dotázaných vyjadřuje nedůvěru také k Lubomíru Zaorálkovi, Andreji Babišovi, Pavlu Bělobrádkovi a Milanu Chovancovi. K úrovni jedné poloviny se explicitní nedůvěra blíží také v případě Petra Fialy, Vojtěcha Filipa nebo Tomia Okamury. Nad či okolo hranice dvou pětín se podíly nedůvěřujících pohybují v případě Jaroslava Faltýnka, Jiřího Dolejše, Daniela Hermana, Martina Stropnického, Petra Gazdíka, Leoše Hegera a Mariana Jurečky. Okolo

třetiny občanů nedůvěřuje Michaele Marksové-Tominové a Janu Hamáčkovi. Více než čtvrtina dotázaných vyjadřuje nedůvěru v případě Alexandry Udženiji, Jaroslavy Pokorné Jermanové, Marka Ženíška, Jana Bartoška či Heleny Langšádlové, lehce nad hranici pětiny se podíl nedůvěřujících pohybuje v případě Petra Vokřála, Jiřího Miholy a Martina Kupky. V případě Miroslava Lidinského podíl nedůvěry činí sice už jen 16 %, i tak významně převyšuje podíl důvěřujících.

Tabulka 2a: Důvěra stranickým představitelům (v %)

	2013		2014			2015				2016			2017			09		
	12	03	05	09	10	01	04	05	09	10	01	03	06	09	10		02	04
Stropnický Martin	45	50	x	45	x	46	x	44	x	42	45	x	40	x	42	x	39	43
Okamura	47	47	43	34	39	34	24	24	30	28	29	33	31	29	x	35	x	39
Babiš	45	53	59	55	58	59	54	55	53	50	51	47	42	46	49	46	43	37
Zaorálek	29	30	33	28	x	30	32	31	34	30	33	33	32	30	29	31	33	26
Marksová-Tominová	x	17	x	21	x	25	23	25	26	26	26	24	25	27	24	28	28	25
Jurečka	5	17	19	20	23	22	20	27	24	24	24	23	24	24	22	26	24	24
Chovanec	x	16	27	23	28	35	32	32	32	35	39	35	33	23	22	27	25	24
Bělobrádek	25	27	31	26	32	34	31	35	31	31	29	27	23	27	29	29	29	23
Faltýnek	8	x	14	x	16	x	15	x	18	x	x	17	x	17	16	21	17	22
Filip	24	24	22	23	21	22	18	21	22	21	21	22	22	22	x	20	x	22
Hamáček	x	15	x	11	x	17	16	18	19	18	18	18	17	21	16	18	18	19
Dolejš	18	x	17	x	16	x	16	x	20	x	x	20	x	18	x	16	x	19
Gazdík	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	17
Heger	x	x	x	x	20	x	16	x	15	x	x	18	x	18	x	20	x	17
P. Fiala	15	16	12	12	13	12	14	13	15	14	14	13	16	14	x	18	x	16
Pokorná Jermanová	x	x	x	x	x	x	11	x	11	x	x	11	x	13	x	15	x	15
Herman	x	10	x	8	x	12	x	12	x	11	12	x	13	x	15	x	17	15
Kalousek	10	x	11	x	11	x	13	x	11	x	13	15	13	11	x	13	x	10
Vokřál	x	x	x	x	x	x	5	x	8	x	x	6	x	6	x	6	x	8
Ženíšek	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	6	x	6	x	6	x	7
Kupka	x	x	4	x	5	x	5	x	6	x	x	6	x	5	x	5	x	6
Bartošek	x	x	x	x	6	x	8	x	8	x	x	7	x	7	x	8	x	6
Langšádlová	x	x	x	x	x	x	7	x	6	x	x	7	x	7	x	5	x	6
Mihola	x	x	5	x	x	x	3	x	5	x	x	3	x	4	5	6	x	5
Lidinský	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4	4	x	4	x	4
Udženija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4	x	3	x	5	x	4

Poznámka: Řazení politiků je sestupné podle procent vyjádřené důvěry v posledním sledování, tj. v září 2017. Dopočet do 100 % představují odpovědi „nedůvěřuje“, „neví“ nebo „nezná“. Změny do +/- 3 % nejsou statisticky průkazné.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Tabulka 2b: Nedůvěra stranickým představitelům (v %)

	2013		2014				2015				2016				2017			
	12	03	05	09	10	01	04	05	09	10	01	03	06	09	10	02	04	09
Kalousek	85	x	83	x	81	x	83	x	84	x	81	79	79	81	x	79	x	81
Zaorálek	50	51	47	50	x	51	47	50	44	51	50	48	46	51	48	52	49	56
Babiš	43	36	33	36	33	33	39	40	40	45	42	46	51	46	43	48	49	56
Bělobrádek	48	48	44	48	43	41	42	42	43	46	47	47	52	49	46	47	49	54
Chovanec	x	37	33	34	37	34	39	41	44	41	39	40	41	54	54	54	53	52
Fiala	25	36	29	36	30	40	39	46	44	46	51	47	48	49	x	44	x	49
Okamura	42	43	46	55	48	56	64	66	57	60	59	53	56	59	x	53	x	49
Filip	58	57	58	56	55	56	59	57	52	52	56	48	51	49	x	52	x	48
Faltýnek	20	x	23	x	22	x	29	x	29	x	x	28	x	31	26	33	35	44
Dolejš	46	x	47	x	41	x	47	x	45	x	x	41	x	46	x	47	x	43
Herman	x	21	x	21	x	21	x	28	x	25	27	x	32	x	26	x	42	42
Stropnický Martin	34	34	x	39	x	41	x	43	x	44	43	x	46	x	42	x	45	41
Gazdík	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	39
Heger	x	x	x	x	47	x	44	x	44	x	x	40	x	38	x	36	x	39
Jurečka	21	24	26	25	25	27	27	30	27	31	30	29	31	31	33	35	34	37
Marksová-Tominová	x	18	x	20	x	23	26	34	27	32	32	30	32	30	31	32	35	35
Hamáček	x	18	x	20	x	18	23	22	23	27	24	26	28	22	25	30	31	32
Udženija	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	17	x	19	x	20	x	29
Pokorná Jermanová	x	x	x	x	x	x	19	x	21	x	x	23	x	24	x	24	x	27
Ženíšek	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	18	x	20	x	20	x	27
Bartošek	x	x	x	x	18	x	18	x	20	x	x	18	x	20	x	19	x	26
Langšádlová	x	x	x	x	x	x	21	x	22	x	x	21	x	23	x	22	x	26
Vokřál	x	x	x	x	x	x	15	x	15	x	x	15	x	15	x	16	x	22
Mihola	x	x	12	x	x	x	13	x	14	x	x	14	x	15	15	16	x	22
Kupka	x	x	13	x	17	x	14	x	15	x	x	16	x	15	x	18	x	21
Lidinský	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	16	13	x	12	x	16

Poznámka: Řazení politiků je sestupné podle procent vyjádřené nedůvěry v posledním sledování, tj. v září 2017. Dopočet do 100 % představují odpovědi „důvěřuje“, „neví“ nebo „nezná“. Změny do +/- 3 % nejsou statisticky průkazné.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

V porovnání s posledními srovnatelnými výzkumy z února a dubna 2017 byla zaznamenána řada statisticky významných posunů v podílech důvěry či nedůvěry, přičemž kvantitativně i rozsahem převažují negativní posuny, ve kterých se pravděpodobně promítly události spojené s květnovou vládní krizí a některé nedávné kauzy, které obecně snížily spokojenost s politickou situací a politickými institucemi zejména na centrální úrovni. K posunům mohla významně přispět také již rozběhnuvší se předvolební kampaň k říjnovým volbám do Poslanecké sněmovny, jež zejména méně známé představitelé politických stran mohla více zviditelnit.

Pokud jde o pozitivní posuny, v porovnání s posledním šetřením mírně vzrostla důvěra či poklesla nedůvěra k Martinu Stropnickému, Tomiu Okamurovi, Vojtěchu Filipovi a Jiřímu Dolejšovi. U všech čtyř byl zaznamenán pokles podílu explicitní nedůvěry v rozsahu čtyř procentních bodů, v případě Martina Stropnického a Tomia Okamury o čtyři procentní body vzrostl i podíl důvěřujících. Negativní posun, ať už ve formě poklesu podílu důvěřujících nebo nárůstu podílu nedůvěřujících, byl zaznamenán v případě Alexandry Udženiji (zvýšení podílu nedůvěřujících o 9 procentních bodů), Lubomíra Zaorálka (pokles podílu důvěřujících a nárůst podílu nedůvěřujících o 7 procentních bodů), Andreje Babiše (pokles podílu důvěřujících o 6 procentních bodů, nárůst podílu nedůvěřujících o 7 procentních bodů), Pavla Bělobrádka (pokles podílu důvěřujících o 6 procentních bodů, nárůst podílu nedůvěřujících o 5 procentních bodů),

Petra Fialy (nárůst podílu nedůvěřujících o 5 procentních bodů), Marka Ženíška (nárůst podílu nedůvěřujících o 7 procentních bodů), Petra Vokřála (nárůst podílu nedůvěřujících o 6 procentních bodů), Jana Bartoška (nárůst podílu nedůvěřujících o 7 procentních bodů), Jiřího Miholy (nárůst podílu nedůvěřujících o 6 procentních bodů), Heleny Langšádlové (nárůst podílu nedůvěřujících o 4 procentní body) a Miroslava Lidinského (nárůst podílu nedůvěřujících o 4 procentní body).

Specifickou situaci pak představuje srovnání s posledním, tj. dubnovým šetřením v případě Jaroslava Faltýnka, u něhož souběžně vzrostl podíl důvěry (o 5 procentních bodů) i nedůvěry (o 9 procentních bodů). Zde se ovšem podíl důvěry fakticky pouze vrátil na svoji úroveň z února 2017, zatímco nedůvěra i oproti únoru zaznamenala nárůst, a to dokonce o 11 procentních bodů.

Tabulky 2a a 2b pak ukazují vývoj důvěry a nedůvěry ve vztahu ke zkoumaným zástupcům politických stran v průběhu celého období od posledních voleb do poslanecké sněmovny na podzim roku 2013. U většiny představitelů zejména ze stran stávající vládní koalice můžeme vidět vesměs dosti výrazné zvýšení podílu nedůvěry oproti rokům 2014 a 2015. Totéž platí i o Petru Fialovi a v menší míře i o dalších reprezentantech ODS i některých méně exponovaných zástupcích TOP 09 (Ženíšek, Langšádlová), u kterých je vesměs nárůst nedůvěry spojený s poklesem podílu těch, kdo uvádějí, že je neznají, zatímco důvěra k nim zůstává stabilně nízká. Naopak u Vojtěcha Filipa z KSČM či Leoše Hegera z TOP 09 můžeme zaznamenat zřetelné snížení podílu explicitně vyjadřované nedůvěry při poměrně stabilní úrovni podílu důvěřujících. U Tomia Okamury pak lze vidět velké a vzájemně korespondující změny v podílech důvěry i nedůvěry, přičemž od voleb do roku 2015 se jeho postavení výrazně zhoršilo, od roku 2015 do současnosti pak nastal opačný posun, i když v porovnání s počátkem celého období je aktuální hodnocení Tomia Okamury zřetelně horší. V podstatě stabilně v nemilosti u zhruba čtyřpětinové většiny české populace zůstává bývalý ministr financí vlády Mirka Topolánka a Petra Nečase a současný předseda TOP 09 Miroslav Kalousek.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. - 14. 9. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>970</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>260</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PI.2</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pi171005</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>5. října 2017</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |